

ΤΕΙ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΩΝ

**Η ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΤΩΝ
ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΩΝ**

ΤΟΥ ΣΠΟΥΔΑΣΤΗ
ΓΙΑΤΡΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:
ΝΤΟΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2000

**Η ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΜΒΛΥΝΣΗ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΩΝ**

**Ή
ΠΕΡΙΗΓΗΣΗ ΣΤΑ ΑΔΥΤΑ ΤΗΣ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	ΣΕΛΙΔΑ
ΠΡΟΛΟΓΟΣ-----	5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ (Χ.Α.Α.)

1. Ταυτότητα-----	9
1.1. Έννοια του Χ.Α.Α.-----	9
1.2. Βασικά χαρακτηριστικά-----	9-10
2. Συγκρότηση Χ.Α.Α.-----	10
2.1. Διοίκηση Χ.Α.Α.-----	10
2.2. Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς-----	11
3. Πρωτογενής αγορά-----	11
3.1. Ορισμός-----	11
3.2. Προϋποθέσεις εισαγωγής εταιριών-----	11-12
4. Δευτερογενής αγορά-----	12
4.1. Ορισμός-----	12
4.2. Είσοδος νέων επενδυτών-----	12
4.3. Είδη εντολών-----	12-13
4.4. Συνεδριάσεις Χ.Α.Α.-----	13-14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

(ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ: ΟΜΟΛΟΓΑ, ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ, ΜΕΤΟΧΕΣ)

1. Γενικά-----	15
2. Ομόλογα – Ομολογίες-----	15
2.1. Ομοιότητες και Διαφορές-----	15-16
2.2. Διακρίσεις ομολόγων – ομολογιών-----	16-17
2.3. Παράγοντες που συμβάλλουν στη ζήτηση ομολ – ομολογιών-----	17
3 Μετοχές-----	17

3.1.	<i>Γενικά</i>	17-18
3.2.	<i>Διακρίσεις μετοχών</i>	18
3.3.	<i>Παράγοντες που συμβάλλουν στη ζήτηση μετοχών</i>	18-19

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

1.	Γενική προσέγγιση	20
2.	Ατομικοί επενδυτές – Διακρίσεις αυτών	20
3.	Επιχειρήσεις	21
4.	Κράτος	21
5.	Μεσάζοντες Φορείς	21-22
5.1.	<i>Α.Χ.Ε.</i>	22
5.2.	<i>Ε.Λ.Δ.Ε.</i>	22
6.	Θεσμικοί	22
6.1.	<i>Γενικά</i>	22-23
6.2.	<i>Αμοιβαία Κεφάλαια</i>	23
6.2.1.	<i>Διακρίσεις Α/Κ</i>	23-24
6.2.2.	<i>Πλεονεκτήματα Α/Κ</i>	24

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΟΧΩΝ

1.	Φορέας της επιχείρησης	25
1.1.	<i>Ιδιοκτήτης</i>	25
1.2.	<i>Διοίκηση</i>	25
2.	Δείκτες	25
2.1.	<i>P/E</i>	25-26
2.2.	<i>P/BV</i>	26
2.3.	<i>Beta</i>	26
2.4.	<i>Κεφαλαιοποίηση</i>	27
2.5.	<i>Όγκος συναλλαγών</i>	27
3.	Ισολογισμός	27-28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

1.	Ιδιοσυγκρασία -----	29
2.	Ψυχολογία-----	29
3.	Πληροφόρηση -----	30
4.	Χαρτοφυλάκιο -----	30
4.1.	<i>Αρχές σύνθεσης χαρτοφυλακίου</i> -----	30-31
4.2.	<i>Διασπορά</i> -----	31
5.	Μέθοδοι ανάλυσης -----	31
5.1.	<i>Τεχνική ανάλυση</i> -----	31-32
5.2.	<i>Θεμελιώδης ανάλυση</i> -----	32
6.	Εμπειρικές συμβουλές -----	33
6.1.	<i>Μουαγιέν</i> -----	33
6.2.	<i>Κέρδη και ζημιές</i> -----	33-34
6.3.	<i>Φτηνό και ακριβό</i> -----	34
6.4.	<i>Κινήσεις εντυπωσιασμού</i> -----	34-35
	ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΙΑ -----	36-40
	ΕΠΙΛΟΓΟΣ -----	41-42
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-----	43

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πριν από δύο περίπου χρόνια ελάχιστοι ήταν αυτοί, οι οποίοι γνώριζαν για το Χ.Α.Α. Η επένδυση στο ελληνικό Χρηματιστήριο αποτελούσε "προνόμιο" των λίγων, ενώ η τοποθέτηση σ' αυτό, θεωρούνταν από τους πολλούς απόμακρη και επικίνδυνη.

Όσπου το 1999, περισσότεροι από 1.000.000 άνθρωποι περνούσαν το κατώφλι της Σοφοκλέους και αναζητούσαν μετοχές για να επενδύσουν τα χρήματά τους.

Ακόμα και οι παραδοσιακοί υποστηρικτές των κλασικών μεθόδων αποταμίευσης (καταθέσεις ταμιευτηρίου, ομόλογα κ.λπ.) άρχισαν να συνεγείρονται από τους ξέφρενους ρυθμούς της ελληνικής κεφαλαιαγοράς και τις εντυπωσιακές μη έλλογες ωστόσο αποδόσεις των μετοχών. Γεγονός, που είχε ως απότοκο την κατάρριψη του ενός χρηματιστηριακού ρεκόρ, μετά το άλλο και μάλιστα σε εξαιρετικά βραχύ χρονικό διάστημα.

Τα Χρηματιστήρια όμως δεν πηγαίνουν μόνο προς τα πάνω. Έτσι σήμερα η ελληνική κεφαλαιαγορά διανύει μια παρατεταμένη περίοδο κρίσης.

Τα λάθη του παρελθόντος, τουτέστιν η άκριτη και η άκρατη αγορά χρεογράφων από αδαείς επενδυτές, οι επιχειρηματικές σκοπιμότητες ορισμένων σπεκουλαδόρων, που βρήκαν πρόσφορο έδαφος εξαιτίας της επενδυτικής απαιδευσιάς και συνακόλουθα της άγνοιας και της ανωριμότητας, αλλά και η πολιτική εμπλοκή με ψηφοθηρικό ορίζοντα, επόμενο και εύλογο ήταν να πληρωθούν.

Παρά ταύτα η σημερινή πτώση είναι υπερβολική και αναίτια (όπως και η άνοδος) και άνευ κριτηρίων. Εδώ και 13 μήνες όλες οι μετοχές πέφτουν ανεξαιρέτως. Ζημιές άνω του 40% καταγράφουν 332 μετοχές, απώλειες άνω

του 80% παρουσιάζουν 118 τίτλοι ενώ 15% των χρεογράφων, ψυχορραγούν με απώλειες άνω του 94%.¹

Ο Γ.Δ. από τις 6.330 μονάδες που βρισκόταν το Σεπτέμβριο του 1999, σήμερα τέλη Οκτωβρίου 2000 βρίσκεται στις 3.772 μονάδες! Όσο για το μέσο ημερήσιο τζίρο συναλλαγών από τα 440 δισ. του Σεπτεμβρίου στα 130 δισ. τον Οκτώβρη.²

Περιουσίες έχουν χαθεί και πολλοί βρίσκονται στα πρόθυρα οικονομικής καταστροφής. Οι σημαντικές ειδήσεις που ανακοινώνονται από πολλές εταιρίες και τα κέρδη που εγγράφονται στους Ισολογισμούς τους δεν αφορούν πλέον κανέναν. Πλήρης χρηματιστηριακή απαξίωση.

Τις πταίει λοιπόν για τη σημερινή πορεία του Χρημ.;

Γενεσιουργό αιτία αποτελεί η έλλειψη χρηματιστηριακής παιδείας,³ δηλαδή η άγνοια βασικών κανόνων της Αγοράς, που κάθε επενδυτής πρέπει να γνωρίζει πριν τοποθετήσει τα χρήματά του στην Σοφοκλέους. Άγνοια η οποία συντέλεσε στην παρούσα πτώση και άγνοια η οποία τη διατηρεί και την επιτείνει.

Ορμώμενοι λοιπόν από τα τεκταινόμενα στο Χ.Α.Α. και βουλόμενοι να φανούμε χρηστικοί και ωφέλιμοι στον μέσο επενδυτή μετουσιώνοντας τον σε εκπαιδευτικό και αυτόβουλο, θα παραθέσουμε κάποια στοιχεία και συμβουλές, που θα συνδράμουν στη συνειδητοποίηση των τρόπων που κινείται η Αγορά και των ενδεδειγμένων μεθόδων τοποθέτησης σ' αυτή με απώτερο στόχο την ομαλοποίηση και την αποφυγή παρόμοιων διακυμάνσεων⁴ όπως αυτή που διάγουμε σήμερα.

¹ Εφημερίδα "Εξυπνο Χρήμα" (28/10/00).

² Εφημερίδα "Ισοτιμία" (22/10/00).

³ Ως παιδεία λογίζεται η δραστηριότητα που έχει ως σκοπό τη μετάδοση γνώσεων προκειμένου να καταστεί ο άνθρωπος, έλλογο και αυτόβουλο ον (Παιδεία = ορθώς σκέπτεσθαι = Γνώση = Αυτοπραγμάτωση). Εις το προκείμενον χρηματιστήριο παιδεία σημαίνει κατανόηση της έννοιας και των μηχανισμών του Χρηματιστηρίου και συνακόλουθα εχέφρωνη δραστηριοποίηση σ' αυτό.

⁴ Ως διακύμανση ορίζεται η αυξομείωση, η ασταθής εξέλιξη. Επί του προκειμένου η απότομη άνοδος της Αγοράς στις 6.330 μον. και η μείζονα πτώση στις 3.772 μον.

Το έργο χωρίζεται σε 5 περιεκτικά κεφάλαια. Στο κεφ. 1 γίνεται μια γενική αναφορά στο Χ.Α.Α. σχετικά με την ταυτότητά του και τη συγκρότησή του. Επίσης παρουσιάζονται οι έννοιες της πρωτογενούς και δευτερογενούς αγοράς.

Το κεφάλαιο 2 περιλαμβάνει τα αντικείμενα των χρημ. συναλλαγών (κινητές αξίες: μετοχές, ομολογίες, ομόλογα), καθώς και παράγοντες που δύνανται να επηρεάσουν τη ζήτησή τους.

Στο κεφάλαιο 3 εξετάζονται οι χρηματιστηριακοί φορείς, δηλαδή οι εμπλεκόμενοι στη Χρηματιστηριακή Αγορά, όπως οι ατομικοί επενδυτές, οι θεσμικοί επενδυτές, οι επιχειρήσεις, το κράτος. Επιπροσθέτως μελετούνται οι μεσολαβούντες φορείς των συναλλαγών (Α.Χ.Ε., Ε.Λ.Δ.Ε.).

Το κεφάλαιο 4 διατίθεται για την παράθεση των απαραίτητων στοιχείων, για την αξιολόγηση των μετοχών, όπως ο ιδιοκτήτης και η διοίκηση της εταιρίας, αλλά και διάφοροι δείκτες (P/E, P/BV).

Στο κεφάλαιο 5 γίνεται λόγος για τις ενδεικνυόμενες επενδυτικές στρατηγικές, για τη συγκρότηση του χαρτοφυλακίου και για τις μεθόδους ανάλυσης του.

Εν κατακλείδι αναφέρεται η βασική χρηματιστηριακή ορολογία, που κάθε επενδυτής οφείλει να γνωρίζει ο επίλογος του πονήματος και η βιβλιογραφία.

Θεμελιακός σκοπός της παρούσης εργασίας, ήτο η εξοικείωση του μέσου (και συχνά αθύρματος στα οικονομικά παιχνίδια) επενδυτή με τα βασικά στοιχεία του Χ.Α.Α. προκειμένου να δύναται να αξιολογεί τα εκάστοτε δρώμενα με ορθολογισμό, γνώση και σύνεση, γεγονός που θα έχει ως απότοκο την εύρυθμη λειτουργία της Αγοράς και την άμβλυση έντονων χρηματιστηριακών διακυμάνσεων όπως η παρούσα.

Το παρόν έργο γραμμένο με λακωνικό και εύληπτο τρόπο, δίχως ανεδαφικές απεραντολογίες, απευθύνεται σε όλους τους επενδυτές που

ενδιαφέρονται να κατανοήσουν τους μηχανισμούς του Χρηματιστηρίου, να προφυλαχθούν από τους κινδύνους που ελλοχεύουν σε κάθε Αγορά και εν κατακλείδι να πραγματοποιήσουν κέρδη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΑΘΗΝΩΝ (Χ.Α.Α.)

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

1.1. Έννοια του Χ.Α.Α.

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να γνωρίζει ένας επενδυτής, είναι η έννοια του Χ.Α.Α., τα βασικά χαρακτηριστικά του και τη λειτουργία του.

Πιο συγκεκριμένα, ο όρος Χρηματιστήριο προέρχεται από τους όρους "χρήμα" και το ρήμα "τηρώ" δηλ. πειθαρχώ σε κανόνες, που εδώ αφορούν το χρήμα.

Επίσης όταν λέμε Χρημ. εννοούμε συγκεκριμένο χώρο και τόπο που γίνονται συναλλαγές, σύνολο προσώπων που πραγματοποιούν αυτές τις συναλλαγές και τέλος τις δραστηριότητες, αγοροπωλησίες αυτών των προσώπων.

Το Χ.Α.Α. ιδρύθηκε με το Β.Δ. της 30-9-76 και άρχισε να λειτουργεί από το 1880. Αποτελεί ΝΠΔΔ που λειτουργεί ως ιδιωτικός οργανισμός μη υπαγόμενος στο δημόσιο τομέα (Ν. 1892/1990). Από το 1995 μετατρέπεται σε Α.Ε. και υπάγεται στο ΥΠΕΘΟ, το οποίο ασκεί την κρατική εποπτεία.

1.2. Βασικά χαρακτηριστικά

Το Χρηματιστήριο αποτελεί έναν οικονομικοκοινωνικό θεσμό, όπου συναλλάσσονται ελεύθερα τα λεγόμενα χρηματιστηριακά προϊόντα. Σήμερα απαρτίζεται από το αποκαλούμενο κύριο Χρηματιστήριο, την Παράλληλη Αγορά και το Χρηματιστήριο Παραγώγων (Χ.Π.Α.).

Τροφοδοτείται κύρια με αποταμιεύσεις των νοικοκυριών και παρέχει χρηματοδοτικούς πόρους στις επιχειρήσεις, για την υλοποίηση των

επιχειρηματικών τους σχεδίων (εκσυγχρονισμό, επέκταση, συνεργασία κ.λπ.).

Τα χρηματιστηριακά προϊόντα, συνίστανται σε τίτλους απαιτήσεων, που συχνά συναντώνται με τους όρους κινητές αξίες, αξιόγραφα, χρεόγραφα, τα οποία αγοράζονται από τους επενδυτές με την προοπτική υψηλότερων αποδόσεων.

Προσπάθεια, ωστόσο επίτευξης υψηλών αποδόσεων συνεπάγεται και ανάληψη υψηλού κινδύνου. Γενικά το Χρηματιστήριο στοιχειοθετεί μια αγορά προσδοκιών.

Τέλος, λογίζεται ως ένας ιδιότυπος φορέας σύγκλισης του ατομικού και του συλλογικού συμφέροντος μέσα από μια "διαλεκτική – συγκρουσιακή" διαδικασία, που συνδράμει στην ανακατανομή του εισοδήματος.

2. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ

2.1. Διοίκηση του Χρηματιστηρίου

Διοικείται από εννιαμελές Δ.Σ. τριετούς θητείας και έχει ως αποστολή την ομαλή και εύρυθμη καθημερινή λειτουργία του.

Στις αρμοδιότητες του Δ.Σ. εμπίπτουν μεταξύ άλλων η έγκριση εισαγωγής εταιριών στο Χ.Α.Α. με κριτήριο την εκπλήρωση των προβλεπόμενων προϋποθέσεων. Επίσης η χορήγηση αδειών άσκησης επαγγέλματος χρηματιστή και αντικριστή. Η εποπτεία των Α.Χ.Ε. Η παρακολούθηση των περιοδικών εκθέσεων και ανακοινώσεων των εισηγμένων εταιριών.

Εκτός των άλλων το Δ.Σ. δύναται να επιβάλλει ποινές για παραβάσεις της χρηματιστηριακής νομοθεσίας. Να διακόψει ο πρόεδρος του Χ.Α.Α. τη διαπραγμάτευση μιας μετοχής ή να τη θέσει σε καθεστώς επιτήρησης, λόγω αδικαιολόγητων και παράδοξων μεταβολών στην τιμή της.

2.2. Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς

Η εποπτεία του Χ.Α.Α. ασκείται από μια ειδική διεύθυνση του ΥΠΕΘΟ και από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς. Αποτελεί ΝΠΔΔ, διοικείται από επταμελές Δ.Σ. εξαετούς θητείας και τριμελή εκτελεστική επιτροπή.

Στα πλαίσια του εποπτικού του ρόλου ασχολείται με τη θεσμοθέτηση νέων διατάξεων για την πρόοδο του χρηματιστηριακού θεσμού. Επίσης με την έγκριση εισαγωγής εταιριών, καθώς και με τη χορήγηση αδειών σύστασης ΑΧΕ.

Αξιοσημείωτη είναι και η σύσταση του ΣΜΕΧΑ (Σύνδεσμος Μελών του Χρηματιστηρίου Αξιών) με βασική αποστολή την προάσπιση των συμφερόντων των μελών του χωρίς ωστόσο να διαθέτει ρυθμιστικό ρόλο.

3. ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΑΓΟΡΑ

3.1. Ορισμός

Η πρωτογενής αγορά (primary market) συνίσταται στη διαδικασία εισαγωγής εταιριών (Α.Ε.) στο Χρηματιστήριο, στην έκδοση χρηματιστηριακών τίτλων και στη διάθεση αυτών στο επενδυτικό κοινό.

3.2. Προϋποθέσεις εισαγωγής εταιριών στο Χ.Α.Α.

Στην προσπάθεια για την προστασία των επενδυτών και για τη διασφάλιση της ευταξίας στην ελληνική κεφαλαιαγορά, έχει θεσπιστεί πληθώρα προϋποθέσεων για την έγκριση της εισαγωγής Α.Ε. και διαπραγμάτευσής τους στο ταμπλό της Σοφοκλέους.

Οι κυριότερες από αυτές έγκεινται στην απαίτηση για Ζετία ικανοποιητικών αποτελεσμάτων και για ικανοποιητική περιουσιακή διάρθρωση σύμφωνα με τον τελευταίο Ισολογισμό.

Επιπροσθέτως, τα ίδια κεφάλαια πρέπει να ανέρχονται στο ποσό των 2 δισ. (500 εκ. για την Παράλληλη) η διασπορά στο επενδυτικό κοινό να προσεγγίσει το 25% του συνόλου των μετοχών σε 2000 τουλάχιστον άτομα.

Η τιμή διάθεσης ή θα είναι καθορισμένη ή θα κυμαίνεται σε εύρος 15% και τέλος πρέπει να προβλέπεται σταθεροποίηση τιμών για 6 μήνες με βάση τον κανονισμό των αναδόχων.

4. ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΑΓΟΡΑ

4.1. Ορισμός

Οι χρηματιστηριακοί τίτλοι που έχουν εκδοθεί και διατίθενται στους επενδυτές, συναλλάσσονται στο Χ.Α.Α. το οποίο λογίζεται αυτό καθ' αυτό ως δευτερογενής αγορά.

4.2. Είσοδος νέων επενδυτών

Με την αποϋλοποίηση των μετοχών, η πρώτη κίνηση του επενδυτή που αποφασίζει να αρχίσει συναλλαγές στο Χρηματιστήριο, είναι να ανοίξει ένα λογαριασμό αξιών και μια μερίδα επενδυτή στο λεγόμενο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ) και να ορίσει μια Χρηματιστηριακή Εταιρία που του χορηγεί έναν κωδικό.

4.3. Είδη χρημ. εντολών

Οι εντολές που δίνονται από έναν επενδυτή, σ' ένα χρηματιστηριακό γραφείο, πρέπει να περιλαμβάνουν τα εξής στοιχεία:

(α) Το αντικείμενο της εντολής, αν πρόκειται δηλαδή για αγορά ή πώληση χρεογράφων, (β) την ονομασία της μετοχής ή των μετοχών, (γ) την τιμή, (δ) τον αριθμό των μετοχών, δηλαδή πόσα τεμάχια και (ε) τη χρονική διάρκεια ισχύος της διδόμενης εντολής.

Η τιμή, αποτελεί το κυριότερο στοιχείο στην αγοραπωλησία χρηματιστηριακών τίτλων. Γι' αυτό το λόγο υπάρχουν διάφορα είδη εντολών, που μπορεί να επιλέξει ένας επενδυτής.

Τα συνηθέστερα είδη εντολών είναι (α) οι εντολές σε ορισμένη τιμή. Τούτέστιν αγορά σε τιμή ίση ή μικρότερη από την οριακή και πώληση σε τιμή ίση ή ανώτερη από την οριακή (β) εντολές ανοικτές (market) δηλαδή χωρίς όριο τιμής, καθώς ο επενδυτής επιθυμεί να αγοράσει ή να πωλήσει οπωσδήποτε μια μετοχή και είναι διατεθειμένος να αγοράσει υψηλά ή να πωλήσει χαμηλά στη διάρκεια της συνεδρίασης.¹

Υφίστανται επίσης και είδη εντολών ελαχιστοποίησης, ελαχιστοποίησης στο όριο, εντός ορίων, στο άνοιγμα ή κλείσιμο, οι οποίες ωστόσο σπάνια χρησιμοποιούνται και είναι άσκοπο να εξεταστούν στο παρόν πόνημα.

4.4. Συνεδριάσεις Χρηματιστηρίου

Οι συναλλαγές στο παρελθόν, πραγματοποιούνταν με εκφώνηση και αντιφώνηση. Μολαταύτα, έπειτα από την εγκατάσταση του ΟΑΣΗΣ οι συναλλαγές πραγματοποιούνται με εγγραφές στους Η/Υ από τους Χρηματιστές.

Κάθε χρηματιστηριακή εταιρία, διαθέτει δικό της χώρο (box) στην αίθουσα των συνεδριάσεων, συνήθως με δύο τερματικά, τα οποία συνδέονται με τα τερματικά των χρηματιστηριακών γραφείων, ώστε να είναι ευχερής η μεταβίβαση και εκτέλεση των εντολών που δίνουν οι επενδυτές κατά την ώρα των συνεδριάσεων.

¹ Παρά ταύτα ελλοχεύει ο κίνδυνος σοβαρών απωλειών όταν δίνονται εντολές market. Έστω αγορά μετοχής στο +12% και κλείσιμο αυτής στο -12% επιφέρει απώλειες 24% σε μια συνεδρίαση.

Οι ΑΧΕ έχουν δικαίωμα συναλλαγών σε ορισμένα όρια (πλαφόν) και πιο συγκεκριμένα στο διπλάσιο του μετοχικού τους κεφαλαίου και των εγγυητικών επιστολών που λαμβάνουν από τις τράπεζες.

Η διάρκεια των συνεδριάσεων είναι 4.30 ώρες (10.00-14.30). Ένα τέταρτο προ των συνεδριάσεων (9.45) αρχίζει η λεγόμενη προσυεδρίαση όπου στην κεντρική οθόνη εμφανίζονται οι τιμές της προηγούμενης μέρας και εισάγονται στο σύστημα οι πραγματικές εντολές που έχουν ληφθεί από τους χρηματιστές ως εκείνη την ώρα και βάση αυτών το σύστημα προσδιορίζει τις τιμές ανοίγματος των συναλλαγών.

Αξιοσημείωτο είναι τέλος το όριο διακύμανσης των μετοχών, το οποίο προσδιορίζεται στο $\pm 12\%$ ενώ είναι ελεύθερο κατά τις τρεις πρώτες μέρες διαπραγμάτευσης νεοεισαχθέντων εταιριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2
ΤΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΩΝ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ ΜΕΤΟΧΕΣ
ΟΜΟΛΟΓΑ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ)

1. ΓΕΝΙΚΑ

Στο Χ.Α.Α. γίνονται συναλλαγές σε κινητές αξίες ή χρεόγραφα και συγκεκριμένα σε ομόλογα και ομολογίες αφ' ενός, και σε μετοχές αφ' ετέρου που είναι εισηγμένες σ' αυτό με τη διαδικασία, τους όρους και τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος.

2. ΟΜΟΛΟΓΑ - ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ

2.1. Ομοιότητες και Διαφορές

Τα ομόλογα και οι ομολογίες, που χαρακτηρίζονται ως τίτλοι σταθερής απόδοσης παρουσιάζουν μείζονες ομοιότητες, καθώς (α) πρόκειται όπως προαναφέραμε για χρεόγραφα σταθερής απόδοσης, βάσει επιτοκίου (β) εκδίδονται από τράπεζες, από το δημόσιο, από ΝΠΔΔ και εκφράζουν σύναψη δανείου (γ) η διαπραγμάτευσή τους γίνεται στο Χρηματιστήριο (δ) ο τόκος στην ονομαστική τους αξία πληρώνεται σε ορισμένο, σημειούμενο και από πριν γνωστό χρόνο (ε) έχουν ελκυστικό επιτόκιο αναλογικά με τις εκάστοτε επικρατούσες συνθήκες, δεδομένου ότι το επιτόκίό τους βρίσκεται σε επίπεδο υψηλότερο του πληθωρισμού.

Μολαταύτα μεταξύ ομολόγων και ομολογιών, υπάρχουν και κάποιες λεπτές διαφορές (α) οι ομολογίες είναι προϊόν έκδοσης ομολογιακού

δανείου,¹ ενώ τα ομόλογα αποτελούν συγγενή, αλλά διαφορετική μορφή δημόσιου δανεισμού, (β) τα ομόλογα εξοφλούνται σε συγκεκριμένη μελλοντική ημερομηνία, ενώ οι ομολογίες εξοφλούνται με απόσβεση, (γ) οι ομολογίες συνήθως είναι ανώνυμες, δύνανται όμως να είναι και ονομαστικές ή μικτές, ενώ τα ομόλογα είναι μόνο ανώνυμα.

2.2 Διακρίσεις ομολόγων ομολογιών

Τα ομόλογα διακρίνονται σε τραπεζικά και κρατικά. Μπορεί να εκδίδονται σε τιμή και τόκους, που υπολογίζονται σε δρχ., δολάρια ή ευρώ. Επίσης ενδέχεται να είναι με τοκομερίδια² ή χωρίς αυτά όπου ορίζεται ο χρόνος λήξης τους, το ποσό που θα φθάσει η τιμή εξόφλησης επί του καταβεβλημένου ποσού, σε συγκεκριμένο χρονικό σημείο και βάσει αυτού ορίζεται η ονομαστική του αξία, η οποία είναι και η τιμή εξόφλησής του στο χρόνο λήξης του.

Οι πιο συνηθισμένες διακρίσεις των ομολογιών στηρίζονται στον τρόπο εξόφλησής του. Έτσι έχουμε (α) αυτές που εξοφλούνται σε ορισμένη ημερομηνία και με το επιτόκιο της έκδοσής τους (β) με τοκοχρεολύσια περιλαμβάνουν δηλαδή τους τόκους και μέρος του κεφαλαίου.

Ανάλογα με το φορέα έκδοσής τους, διακρίνονται σε κρατικούς, νομικών προσώπων, τραπεζών και επιχειρήσεων.

Εκτός των άλλων υφίστανται ομολογίες με μηδενικό επιτόκιο (zero coupon bond), στις οποίες δεν αναφέρεται επιτόκιο, αλλά αγοράζονται σε

¹ Ομολογιακό δάνειο: ιδίομορφο δάνειο, το συνολικό ποσό του οποίου διαιρείται σε τίτλους ομολογίες) ίσης ονομαστικής αξίας καθένας εκ των οποίων έχει δικαίωμα ανάληψης του κατατεθειμένου κεφαλαίου στο χρόνο που ορίστηκε και είσπραξης τόκων.

² Τοκομερίδια: σε κάθε ομολογία, είναι προσαρτημένος ένας αριθμός τοκομεριδίων, που παρέχει στον ομολογιούχο της σημειούμενης ημερομηνίας το δικαίωμα να εισπράττει τον τόκο της ομολογίας, με βάση τον αναγραφόμενο σε αυτή τόκο. Με άλλα λόγια αποτελεί αξιόγραφο που αντιπροσωπεύει το δικαίωμα στη λήψη τόκου.

τιμή χαμηλότερη της ονομαστικής τους αξίας και εξοφλούνται στο άρτιο. (Η διαφορά, είναι το κέρδος, που αντιστοιχεί στο ποσό των τόκων).

2.3. Παράγοντες που συντελούν στη ζήτηση ομολόγων, ομολογιών

Παράγοντες οι οποίοι συμβάλουν στη ζήτηση ομολόγων και ομολογιών είναι γενικά οι εξής: (α) Ύπαρξη μεγάλης ρευστότητας στο κοινό και αναζήτηση τρόπων ασφαλούς και επωφελούς τοποθέτησης των χρημάτων. (β) Οι άλλες μορφές επένδυσης, δεν είναι ιδιαίτερα ελκυστικές σε σύγκριση με την απόδοση των ομολόγων και των ομολογιών. (γ) Η θετική σχέση μεταξύ του επιτοκίου των ομολόγων, ομολογιών με τον τρέχοντα πληθωρισμό, αποτελεί έναν ακόμη λόγο για την επιλογή τοποθέτησης χρημάτων σ' αυτή τη μορφή επένδυσης. (δ) Η γενικότερη πολιτική σταθερότητα και οικονομική ευρωστία του κράτους και (ε) η ευνοϊκή φορολογική μεταχείριση.

προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος.

3. ΜΕΤΟΧΕΣ

3.1. Γενικά

Η μετοχή είναι ο αντιπροσωπευτικός τίτλος του μετοχικού κεφαλαίου κάθε Α.Ε., ο οποίος υποδηλώνει ότι ο κάτοχός της είναι συνιδιοκτήτης της εκδότριας εταιρίας, κατά το ποσό που αναγράφεται πάνω στη μετοχή.

Οι μετοχές έχουν τέσσερα κύρια χαρακτηριστικά:

- (α) Είναι όλες ίσες, δηλαδή καθεμιά τους έχει την ίδια ονομαστική αξία με τις άλλες. Η αξία της καθεμιάς, προκύπτει από το πηλίκο της διαίρεσης του μετοχικού κεφαλαίου δια του συνολικού αριθμού των μετοχών.
- (β) Είναι αδιαίρετες. Για την ΑΕ δικαιούχος της μετοχής είναι μόνο ένας. Εάν υπάρχει συγκυριότητα αντιπροσωπεύεται με έναν πληρεξούσιο.

- (γ) Είναι μεταβιβάσιμες. Ο τρόπος και η διαδικασία μεταβίβασής τους εξαρτάται από το είδος της μετοχής και από το αν είναι εισηγμένη στο Χρηματιστήριο ή όχι. Οι ονομαστικές μετοχές, μεταβιβάζονται με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο μετοχών της ΑΕ ενώ οι ανώνυμες μεταβιβάζονται με παράδοση του τίτλου.
- (δ) Είναι κυμαινόμενης αξίας. Η αξία τους για όσες είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο καθορίζεται από το νόμο της προσφοράς και της ζήτησης. Αν δεν είναι εισηγμένες η αξία τους καθορίζεται κυρίως από την "καθαρή θέση" της επιχείρησης (Σ.Π. – Υποχρ. προς Τρίτους = Ίδια Κεφ.).

3.2. Διακρίσεις

Οι μετοχές διακρίνονται κυρίως σε ονομαστικές, σε αυτές δηλαδή που αναγράφονται τα στοιχεία του κατόχου τους και σε ανώνυμες στις οποίες δεν αναγράφονται τα στοιχεία του κατόχου τους. Η νόμιμος κατοχή τέτοιων μετοχών αποδεικνύεται με το πινακίδιο αγοράς τους.

Μια άλλη σημαντική διάκριση είναι σε κοινές μετοχές και σε προνομιούχες στις οποίες παρέχονται κάποια πλεονεκτήματα, όπως η λήψη μερίσματος και στις χρήσεις κατά τις οποίες υπάρχουν μεν κέρδη, αλλά αποφασίστηκε να μη διανεμηθούν. Ωστόσο συνήθως δεν παρέχουν δικαίωμα ψήφου στις Γ.Σ.

3.3. Παράγοντες που συντελούν στη ζήτηση μετοχών

Παράγοντες που συμβάλλουν στη ζήτηση μετοχών είναι γενικά οι εξής:

(α) Η χρηματιστηριακή άνθηση, δηλαδή η γενική στροφή των επενδυτών προς το Χρηματιστήριο (β) Ενδεχόμενο κίνητρο κερδοσκοπίας με την ελπίδα επίτευξης άμεσων σημαντικών κερδών. (γ) Η τάση για μίμηση που είναι σύμφυτη σε κάθε άνθρωπο, αποτελεί έναν ακόμη λόγο για την επιλογή αγοράς μετοχών. (δ) Πληροφορίες ή διαδόσεις όπου διακηρύσσουν αναμενόμενη

αύξηση των τιμών των μετοχών και (ε) Τα επιτόκια των καταθέσεων ή των ομολόγων και των ομολογιών δεν εμφανίζονται ιδιαίτερα ελκυστικά σε συνάρτηση μάλιστα με τον πληθωρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Χρήσιμο είναι ο επενδυτής να γνωρίζει τους φορείς με τους οποίους συναλλάσσεται μέσα στο χρηματιστηριακό χώρο. Οι κύριοι φορείς που στην εποχή μας διαθέτουν ενεργό παρουσία στο Χρηματιστήριο είναι οι ατομικοί επενδυτές, οι επιχειρήσεις, το κράτος, οι μεσάζοντες φορείς (ΑΧΕ, ΕΛΔΕ) και τέλος οι θεσμικοί επενδυτές.

2. ΑΤΟΜΙΚΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΑΥΤΩΝ

Οι ατομικοί επενδυτές διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

- (α) Αυτοί οι οποίοι έχουν μακροπρόθεσμο επενδυτικό ορίζοντα, δεν θεωρούν το Χρηματιστήριο ως μέσο εύκολου και γρήγορου πλουτισμού και κατά κανόνα δεν επηρεάζονται καταλυτικά από τις βραχυπρόθεσμες κινήσεις της Αγοράς.
- (β) Μια δεύτερη κατηγορία επενδυτών, είναι αυτή η οποία έχει μεσομακροπρόθεσμο επενδυτικό ορίζοντα, ενημερώνεται για την πορεία του Χρηματιστηρίου και προβαίνει σε αναδιάρθρωση του χαρτοφυλακίου όταν αυτό κρίνεται σκόπιμο.
- (γ) Τέλος συναντάται και μια κατηγορία ατομικών επενδυτών, όπου παρακολουθεί εκ του σύνεγγυς τις συνεδριάσεις και την πορεία της Αγοράς, διαθέτει γνώση των μηχανισμών λειτουργίας του Χρηματιστηρίου και επιδιώκει την αξιοποίηση ακόμη και μικρών διακυμάνσεων του Γ.Δ.

3. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι επιχειρήσεις θεωρούνται αυτοτελή νομικά πρόσωπα. Στο σύγχρονο περιβάλλον της παγκοσμιοποίησης και προκειμένου να ανταπεξέλθουν στον έντονο ανταγωνισμό, στρέφονται στο Χρηματιστήριο για την χρηματοδότηση των επενδυτικών τους σχεδίων.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως κάθε εταιρία κρατά ένα λογαριασμό "επενδύσεις" στα πλαίσια διαχείρισης της επιχειρηματικής ρευστότητας.

4. ΚΡΑΤΟΣ

Το κράτος, υπό την ευρεία του έννοια, στα πλαίσια του συστήματος της "μικτής οικονομίας" έχει πολλαπλή ενεργό παρουσία και ανάμειξη στα χρηματιστηριακά τεκταινόμενα.

Προβαίνει στη χάραξη της χρηματιστηριακής πολιτικής. Θεσμοθετεί ειδική χρηματιστηριακή νομοθεσία και αποτελεί φορέα ενεργού συναλλακτικής παρουσίας στο Χρηματιστήριο ως βασικός φορέας προσφοράς ομολογιακών τίτλων, για την κάλυψη των ελλειμμάτων του.

Εν κατακλείδι η εν γένει οικονομική ευρωστία του Κράτους και η εύρυθμη λειτουργία του αντικατοπτρίζονται άμεσα στη Σοφοκλέους.

5. ΜΕΣΑΖΟΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ

5.1. Α.Χ.Ε.

Οι χρηματιστές αποτελούν τους φορείς που πραγματοποιούν τον κύριο όγκο των χρηματιστηριακών συναλλαγών, σε εκτέλεση των εντολών των επενδυτών ή και για ίδιο λογαριασμό.

Το δικαίωμα του χρηματιστή έχει παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα σε Ανώνυμες Χρηματιστηριακές Εταιρίες (Α.Χ.Ε.), η σύσταση των οποίων προϋποθέτει μέλη φυσικά πρόσωπα και άδεια που εκδίδεται από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς.

Οι Α.Χ.Ε. δύνανται να παρέχουν επενδυτικές συμβουλές στους πελάτες τους, να αποτελούν συμβούλους νέων εκδόσεων χρηματιστηριακών τίτλων και να διεξάγουν πράξεις "εκτός κύκλου".

5.2. ΕΛΔΕ

Οι εταιρίες Λήψης και Διαβίβασης Εντολών, αποτελούν νεοπαγή θεσμό που δημιουργήθηκε εξ αφορμής της έλλειψης περιφερειακών Χρηματιστηρίων και της συγκέντρωσης των Α.Χ.Ε. στην πρωτεύουσα.

Έχουν το δικαίωμα λήψης εντολών από ατομικούς επενδυτές και τη διαβίβασή τους για εκτέλεση σε Α.Χ.Ε. Διαθέτουν νομική μορφή Α.Ε. ενώ αξιοπαρατήρητο είναι το ότι η ίδρυσή τους καθορίστηκε με άδεια των Νομαρχών και όχι των χρηματιστηριακών αρχών.

Παρά ταύτα, πολλάκις έχουν δεχθεί σφοδρές επικρίσεις, καθώς συνήθως στελεχώνονται από διοικήσεις χαμηλού μορφωτικού επιπέδου και εξειδίκευσης.

6. ΘΕΣΜΙΚΟΙ ΕΠΕΝΔΥΤΕΣ

6.1. Έννοια

Θεσμικοί επενδυτές, αποκαλούνται οι επενδυτές που υφίστανται λόγω "θεσμού", εξαιτίας του οποίου είναι υποχρεωμένοι ή έχουν τη δυνατότητα να αγοράζουν τίτλους.

Σ' αυτή την κατηγορία υπάγονται τα Αμοιβαία Κεφάλαια (με τα οποία θα ασχοληθούμε περαιτέρω), οι Εταιρίες Επενδύσεων Χαρτοφυλακίου, τα ασφαλιστικά ταμεία και οι τράπεζες.

Άξιο αναφοράς είναι το γεγονός ότι οι θεσμικοί επενδυτές λόγω της οικονομικής ευρωστίας που διαθέτουν δύνανται να επηρεάσουν σε σημαντικό βαθμό την πορεία των Αγορών.

6.2. Αμοιβαία Κεφάλαια

Λέγοντας Α/Κ εννοούμε μια κοινή περιουσία, η οποία σχηματίζεται από εισφορές μεγάλου πλήθους αποταμιευτών οι οποίοι καθίστανται συνδικαιούχοι αυτής.¹

Η σύνθεση ενός Α/Κ μπορεί να περιέχει ομόλογο, ομολογίες και μετοχές εισηγμένες τόσο στο ελληνικό Χρηματιστήριο όσο και σε ξένα χρηματιστήρια.

6.2.1. Διακρίσεις Α/Κ

Στη χώρα μας λειτουργούν εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και Αμοιβαία Κεφάλαια με τη νομική μορφή της Α.Ε. (Α.Ε.Δ.Α.Κ.) και διαθέτουν μια σειρά από χαρτοφυλάκια που καλύπτουν διάφορες κατηγορίες επενδυτών, όπως:

- α) Α/Κ σταθερού εισοδήματος. Το ενεργητικό τους αποτελείται αποκλειστικά από τίτλους σταθερής απόδοσης
- β) Αναπτυξιακά Α/Κ το ενεργητικό των οποίων περιέχει επιλεγμένες μετοχές.
- γ) Μικτά Α/Κ, τα οποία περιλαμβάνουν χρεόγραφα σταθερής και κυμαινόμενης απόδοσης

¹ Η ειδοποιός διαφορά μεταξύ Α/Κ και Ετ. Επενδ. Χαρτ. συνίσταται στο ότι τα Α/Κ διαθέτουν συνεχώς μεταβαλλόμενη κεφαλαιοποίηση ενώ οι Ετ. Επενδ. Χαρτ. διαθέτουν σταθερή κεφαλαιοποίηση.

- δ) Α/Κ Διαχείρισης Διαθεσίμων, το ενεργητικό των οποίων προέρχεται από τίτλους σταθερής απόδοσης, τα δε κεφάλια τους από διαθέσιμους πόρους και τέλος
- ε) Διεθνή Α/Κ τα οποία περιλαμβάνουν χρεόγραφα εισηγμένα σε ξένα χρηματιστήρια.

6.2.2. Πλεονεκτήματα Α/Κ

Αν και τα Α/Κ δεν έχουν εγγυημένη απόδοση, υπάρχουν ορισμένα σημαντικά πλεονεκτήματα που αποκτά ένας επενδυτής τοποθετώντας σε αμοιβαία.

(α) Τα Α/Κ χαρακτηρίζονται από επαγγελματική διαχείριση του ενεργητικού τους. (β) Ο κίνδυνος που αναλαμβάνει ο επενδυτής είναι περιορισμένος, δοθείσης της διασποράς των επενδύσεων σε αγορές αξιολογίων διαφορετικού τύπου. (γ) Προσφέρουν δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης και (δ) Χαρακτηρίζονται από διαφάνεια διαχείρισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΜΙΑΣ ΜΕΤΟΧΗΣ

1. ΦΟΡΕΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

1.1. Ιδιοκτήτης

Σημαντική πληροφορία, οδηγό για κάθε επένδυση αποτελεί το ποιόν του ιδιοκτήτη της εισηγμένης εταιρίας. Αν πρόκειται για ευρυμαθές, φερέγγυο και προσηλωμένο στη δουλειά του άτομο, τότε εύλογο είναι και η εταιρία του να διαθέτει κύρος και αξιοπιστία.

1.2. Διοίκηση και Μερισματική Πολιτική

Ένα ακόμη στοιχείο το οποίο θεωρείται απαραίτητο για την αξιολόγηση μιας μετοχής, είναι η Διοίκηση της υπό εξέταση εταιρίας. Αν τα στελέχη που την απαρτίζουν διαθέτουν διορατικότητα, επιχειρηματικό σχέδιο και κατά τη χάραξη της μερισματικής πολιτικής λαμβάνουν υπόψη τους τις προσδοκίες των επενδυτών, διανέμουν δηλαδή ικανοποιητικό μέρισμα, τότε εμπνέουν εμπιστοσύνη στους επενδυτές και συνακόλουθα προσδίδουν ευρωστία στη μετοχή.

2. ΔΕΙΚΤΕΣ

2.1. P/E

Ο λόγος P/E (τιμή προς κέρδη) γνωστός και ως πολλαπλασιαστής κερδών προκύπτει από τη διαίρεση της τρέχουσας χρηματιστηριακής τιμής μιας μετοχής με το ετήσιο καθαρό κέρδος που αντιστοιχεί ανά μετοχή.

Ισοδυναμεί με το ποσό που η αγορά αποτιμά μια μετοχή κατά μονάδα κερδών (π.χ. κέρδη μετοχής 100 δρχ. τιμή μετοχής 2000 τότε διαπραγματεύεται στο 20πλάσιο ($P/E=20$)).

Συνίσταται η αγορά μετοχών με χαμηλό δείκτη P/E καθώς αυτές θεωρούνται φτηνές μετοχές. Παρά ταύτα το χαμηλό P/E προσδιορίζεται από το P/E του κλάδου στον οποίο ανήκει η υπό εξέταση εταιρία, αλλά εν γένει από το P/E της Αγοράς.

2.2. P/BV

Ο δείκτης P/BV δηλ. τιμή προς λογιστική αξία, είναι ένας ακόμη δείκτης που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ακτά τη διαδικασία αξιολόγησης μιας μετοχής. Προκύπτει από τη διαίρεση της τρέχουσας χρηματιστηριακής τιμής της μετοχής με το άθροισμα των ιδίων κεφαλαίων της.

Όσο μικρότερος είναι ατός ο δείκτης, τόσο ελκυστικότερη θεωρείται η μετοχή. Παρά ταύτα, η εφαρμογή του λόγου αυτού ως κριτηρίου επιλογής επενδύσεων, χρειάζεται διαχρονικές συγκρίσεις σε επίπεδο επιχείρησης με τις ομοειδείς εταιρίες του ίδιου κλάδου και της οικονομίας ευρύτερα.

2.3. Beta

Ο δείκτης Beta αντικατοπτρίζει το βαθμό ευαισθησίας μιας μετοχής ως προς τις κινήσεις του Γ.Δ. τιμών του Χρηματιστηρίου. Προσδιορίζει το πόσο θα μεταβληθεί η απόδοση της ωφέλειας του χρεογράφου αν μεταβληθεί κατά μια μονάδα η απόδοση της ωφέλειας της Αγοράς.

Με δεδομένο ότι το Beta της Αγοράς ισούται με 1 συμπεραίνεται ότι όταν $B < 1$ οι μεταβολές του Γ.Δ. προκαλούν μικρότερες μεταβολές στο αξιόγραφο και το αντίστροφο. Ενώ όταν $b < 0$, η πορεία της μετοχής ακολουθεί αντίθετη πορεία από αυτή του Γ.Δ.

2.4. Κεφαλαιοποίηση

Η κεφαλαιοποίηση μιας εταιρίας προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό των αριθμών των μετοχών που διαθέτει επί την τρέχουσα χρηματιστηριακή τους αξία και αντιπροσωπεύει το ποσό θεωρεί η αγορά ότι αξίζει συνολικά η εταιρία αυτή.

Τα χρεόγραφα υψηλής κεφαλαιοποίησης (blue chips) δεν παρουσιάζουν έντονες διακυμάνσεις, διαθέτουν αυξημένο κύρος και απευθύνονται κυρίως σε συντηρητικούς επενδυτές με μακροχρόνιες προσδοκίες.

2.5. Όγκος Συναλλαγών

Ο όγκος των συναλλαγών, αντιπροσωπεύει τα τεμάχια (αριθμό χρεογράφων) που διακινήθηκαν στη διάρκεια της συνεδρίασης.

Ο μεγάλος όγκος συναλλαγών αποτελεί ένδειξη "καλής" αγοράς, καθώς καθίσταται ανέφικτη ή εξαιρετικά δύσκολη η πραγματοποίηση κερδοσκοπικών παιχνιδιών και η εν γένει χειραγώγηση της Αγοράς.

Εκτός των άλλων μια μετοχή παρουσιάζοντας έντονη συναλλακτική δραστηριότητα, υποδηλώνει ότι βρίσκεται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος και έχει τάση ανόδου.

3. ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ

Απαραίτητο στοιχείο για την αξιολόγηση μιας μετοχής, θεωρείται και η μελέτη του ισολογισμού της εταιρίας.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτεί από το ενεργητικό το μέρος που καταλαμβάνουν τα πάγια στοιχεία (εγκαταστάσεις κ.λπ.) και η σχέση τους με τα κυκλοφορούντα στοιχεία (αποθέματα, απαιτήσεις από τρίτους) καθώς και με τα διαθέσιμα στοιχεία (ταμεία, καταθέσεις).

Από το παθητικό, το κυρίως παθητικό, δηλαδή οι κάθε φύσης υποχρεώσεις προς τρίτους και η καθαρή θέση της ΑΕ δηλαδή τα ίδια κεφάλαια της.

Από το Λογαριασμό Αποτελέσματα Χρήσης, πρέπει να προσεχθεί ο Κύκλος Εργασιών (συνολικές πωλήσεις) και το συνολικό κόστος (σύνολο εξόδων) και το τελικό αποτέλεσμα (κέρδη ή ζημιές της χρήσης).

Τέλος από τον πίνακα Διάθεσης των Καθαρών Κερδών καταδεικνύεται η μερισματική πολιτική της ΑΕ, δηλαδή το ποσοστό των καθαρών κερδών που διατίθεται για την πληρωμή μερισμάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ

1. ΙΔΙΟΣΥΓΚΡΑΣΙΑ

Ο κάθε επενδυτής προβαίνει στην επιλογή, χάραξη και εφαρμογή μιας συγκεκριμένης επενδυτικής στρατηγικής για την υλοποίηση του στόχου που έχει προκαθορίσει.

Βαρύνουσα σημασία, έχει η ορθή οριοθέτηση των στόχων, η οποία πρέπει να προσδιορίζεται με βάση την ιδιοσυγκρασία του επενδυτή.

Αυτός, οφείλει να αναλογιστεί την επενδυτική κατηγορία στην οποία ανήκει, το ρίσκο το οποίο είναι διατεθειμένος να αναλάβει, τις γνώσεις τις οποίες διαθέτει.

Αξιολογώντας τα παραπάνω, θα πρέπει να αποφασίσει τον τρόπο με τον οποίο θα τοποθετήσει τα χρήματά του, καθώς και αν θα χειριστεί ο ίδιος τα επενδυτικά του εγχειρήματα ή θα απευθυνθεί σε κάποιον επαίοντα του χώρου.

2. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Δεν πρέπει ο επενδυτής να εμφορείται από την νοοτροπία του ταχυπλουτισμού, οφείλει να διακατέχεται από στωικότητα και ορθολογισμό, να μην παρασύρεται σε άλογες πράξεις. Επίσης πρέπει να χαρακτηρίζεται από θυμοσοφία και επενδυτική πειθαρχία, να μελετά και να αξιολογεί κάθε του κίνηση με νηφαλιότητα και σωφροσύνη.

3. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Σωστός επενδυτής είναι ο ενημερωμένος επενδυτής. Επιβάλλεται να μελετούμε τις ανακοινώσεις των εταιριών, αναφορικά με τις δραστηριότητες και τα επιχειρηματικά τους σχέδια.

Επίσης να διαβάζουμε τον ημερήσιο και περιοδικό τύπο, στον οποίο εμπεριέχονται οι απόψεις ανθρώπων της Αγοράς και συλλήβδην τα οικονομικά δρώμενα σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο.

Παρά ταύτα, πρέπει να τηρούμε εφεκτική στάση σε όσα διαβάζουμε και ακούμε, να συγκρίνουμε, να διασταυρώνουμε και έπειτα από ενδελεχή ανάλυση να προβαίνουμε σε οποιαδήποτε πράξη.

4. ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ ΤΙΤΛΩΝ

4.1. Αρχές σύνθεσης Χαρτοφυλακίου

Δύο είναι οι βασικές αρχές, που διέπουν τη σύνθεση του χαρτοφυλακίου τίτλων. Της μέγιστης δυνατής απόδοσης και του ελάχιστου δυνατού κινδύνου.

- α) Η αρχή της μέγιστης δυνατής απόδοσης. Σύμφωνα με αυτή ο επενδυτής επιδιώκει τη μεγαλύτερη ωφέλεια που μπορεί να αποκομίσει από την επένδυση του κεφαλαίου του σε τίτλους. Επί του προκειμένου ευνοϊκότερη δυνατή διαμόρφωση της χρηματιστηριακής τιμής του τίτλου.
- β) Η αρχή του ελάχιστου δυνατού κινδύνου. Ο κίνδυνος, το ρίσκο αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην απόφαση του επενδυτή να αγοράσει ή όχι τίτλους και στην πρόκριση της προτίμησης του Α από τον Β τίτλο.
- γ) Συνδυασμός των δύο αρχών ο επενδυτής επιδιώκει τη μεγαλύτερη δυνατή απόδοση με τον όσο δυνατό μικρότερο κίνδυνο.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η απόδοση ενός χαρτοφυλακίου ορίζεται με βάση τον ελλοχεύοντα κίνδυνο. Όσο μεγαλύτερο δηλαδή το ρίσκο, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η απόδοση.

4.2. Διασπορά χαρτοφυλακίου

Ορθό είναι να μην συνδέσουμε την περιουσιακή μας τύχη με μια μόνο μετοχή. Περιορίζοντας δηλαδή τις επενδυτικές μας επιλογές σε μια μόνο μετοχή, αναλαμβάνουμε ιδιαίτερα υψηλό ρίσκο.

Τουναντίον επιλέγοντας ποικιλία τίτλων, που θα περιλαμβάνουν ένα χαμηλό ποσοστό χρεογράφων σταθερής απόδοσης και ένα υψηλό ποσοστό διαφόρων Α.Ε. περιορίζουμε σημαντικά τον κίνδυνο απωλειών και διευρύνουμε τις προσδοκίες κερδών.

5. ΜΕΘΟΔΟΙ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

5.1. Γενικά

Για την υποβοήθηση της επιλογής του κατάλληλου χαρτοφυλακίου, υπάρχουν διαθέσιμες διάφορες τεχνικές. Πιο συγκεκριμένα στην πράξη εφαρμόζονται σε μεγάλη έκταση από τους επενδυτικούς συμβούλους και τους οικονομικούς αναλυτές δύο κύριες μέθοδοι: η τεχνική ανάλυση και η θεμελιώδης ανάλυση.

Μολαταύτα πρέπει να τονιστεί ότι καμία μέθοδος δεν αποτελεί πανάκεια, καθώς η Αγορά πολλάκις τις διαψεύδει.

5.2. Τεχνική Ανάλυση

Η τεχνική ανάλυση συνίσταται σε γραφικές απεικονίσεις και βάσει αυτών σε παρακολούθηση των κινήσεων της Αγοράς δηλαδή των τιμών και της αξίας των συναλλαγών.

Θεμελιακή παραδοχή της αποτελεί το ότι οι τιμές και η διαχρονική κίνησή τους, είναι αποτέλεσμα του νόμου της προσφοράς και της ζήτησης, άρα συνδέεται άρρηκτα με την εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών.

Ειδικότερα, αν η ανοδική ή καθοδική κίνηση της τιμής μιας μετοχής (ή του Γ.Δ.) συνοδεύεται από αύξηση της αξίας των συναλλαγών, τότε υπάρχουν ενδείξεις ότι η κίνηση αυτή θα συνεχιστεί. Αντιθέτως αν η αξία των συναλλαγών παρουσιάζει πτωτική πορεία, τότε υπάρχει η τάση για αντιστροφή του κλίματος.

Ως γενικότερο μέλημα η τεχνική ανάλυση έχει να προσδιορίσει τα επίπεδα τιμών στα οποία εκδηλώνεται ενδιαφέρον για πώληση, τα λεγόμενα επίπεδα αντίστασης, καθώς και τα επίπεδα στα οποία εκδηλώνεται αγοραστικό ενδιαφέρον, τα λεγόμενα επίπεδα στήριξης.

5.3. Θεμελιώδης Ανάλυση

Η θεμελιώδης ανάλυση, συνίσταται στην προσφυγή του επενδυτή στα θεμελιώδη στοιχεία των εταιριών, των κλάδων και συλλήβδην της οικονομίας.

Τα θεμελιώδη στοιχεία (Fundamentals) βρίσκονται στους ισολογισμούς των εταιριών, στα επιχειρηματικά τους σχέδια, το μάνατζμεντ, κ.τ.λ., δηλαδή στις αποδόσεις και στις προοπτικές της επιχείρησης.

Η μέθοδος αυτή στηρίζεται κατ' αρχήν σε στοιχεία της λογιστικής κατάστασης των επιχειρήσεων και αντιμετωπίζει το Χρηματιστήριο ως "αγορά προσδοκιών". Διατείνεται ότι οι τιμές καθορίζονται βασικά από την εσωτερική αξία των τίτλων.

6. ΕΜΠΕΙΡΙΚΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

6.1. Μουαγιέν

Συχνό επενδυτικό λάθος, στο οποίο υποπέπτουν πλείστοι επενδυτές, αποτελεί η προσπάθεια βελτίωσης του μέσου όρου κτήσης των μετοχών. Το γνωστό δηλ. Μουαγιέν το οποίο επιτυγχάνεται με την αγορά και άλλων μετοχών σε χαμηλότερη (από εξ αρχής αγορασθείσα) τιμή.

Αποτελεί εσφαλμένη πρακτική, διότι όταν γίνεται πρέπει να γίνεται με τη μορφή πυραμίδας τουτέστιν σταδιακή αύξηση των αγορών, όταν μειώνεται η τιμή. Φερειπείν αγορά 100 τεμαχίων της μετοχής Α στις 5.000 δρχ. έστω ότι η τιμή πέφτει στις 4.000 δρχ. τότε αγορά 200 τεμαχίων. Έστω ότι η πτώση συνεχίζεται και η τιμή διαμορφώνεται στις 3.000 δρχ. τότε αγορά 300 τεμαχίων.

Είναι λοιπόν πασίδηλο πως το Μουαγιέν είναι μια εξαιρετικά δύσκολη στρατηγική, η οποία απαιτεί λελογισμένες πράξεις, αυστηρή πειθαρχία και στωικότητα, που λίγοι επενδυτές διαθέτουν. Εξ αυτού του λόγου συνίσταται να μην χρησιμοποιείται, από άπειρους επενδυτές.

6.2. Κέρδη και Ζημιές

Κέρδη, απολαμβάνει κανείς όταν αγοράζει φτηνά και πουλά ακριβά (ή ακριβότερα) ενώ ζημιές όταν αναγκάζεται να πουλήσει φτηνά κάτι που αγόρασε ακριβότερα.

Η απροθυμία να "γραφτούν" οι ζημιές είναι βαθιά ριζωμένη στους περισσότερους επενδυτές και αποτελεί σοβαρό ολίσθημα. Τρέφουν εσαεί την ελπίδα ότι η τιμή της μετοχής κάποια στιγμή θα ανακάμψει, ώσπου συνειδητοποιούν (αργά πια) ότι δεν υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες για αντιστροφή του κλίματος και άνοδο με αποτέλεσμα να καταγράφουν σοβαρές απώλειες.

Η επιλογή της ψύχραιμης αναμονής, δεν πρέπει να συγχέεται με την αδράνεια. Ορθό είναι να γράφουμε γρήγορα τις ζημιές και αργά τα κέρδη μας. ("Takes your losses and let your profits run").

Η ζητούμενη σχέση κέρδους - ζημιάς εκφρασμένη ως κλάσμα πρέπει να είναι μεγαλύτερη του ένα $\left(\frac{\text{κέρδος}}{\text{ζημιά}} > 1\right)$. Αν λόγω χάρη κάποιος επενδυτής αγοράζει ένα αξιόγραφο και έχει ως στόχο να αποκομίσει από αυτό κέρδος 1.000 δρχ. πρέπει να είναι έτοιμος να κλείσει τη θέση του με ζημιά 500 δρχ. καθώς $\frac{1.000}{500} = 2$.

6.3. Φτηνό και Ακριβό

Οι έννοιες φτηνό και ακριβό είναι σχετικές. Δεν πρέπει να προσπαθούμε να βρούμε το φτηνότερο και το υψηλότερο σημείο της Αγοράς, πράγμα που ουσιαστικά είναι ανέφικτο. Τα σημεία αυτά επιβεβαιώνονται εκ των υστέρων. Εξάλλου εχθρός του φτηνού είναι το φτηνότερο και του ακριβού το ακριβότερο.

6.4. Κινήσεις εντυπωσιασμού

Σκόπιμο είναι να τηρούμε εφεκτική στάση στα χρηματιστηριακά τεκταινόμενα και να αναλύσουμε την κίνηση κάθε μετοχής η οποία ενδεχομένως να είναι παραπλανητική.

Φερειπείν κάποιος μεγαλοεπενδυτής βουλόμενος να γίνει κάτοχος ενός σημαντικού αριθμού μετοχών ορισμένης Α.Ε., προκειμένου να τις αγοράσει σε τιμή χαμηλότερη από την τρέχουσα, δύναται να πουλήσει ορισμένες με απότομο τρόπο. Παρασύρει έτσι σε πωλήσεις και άλλους ανυποψίαστους μικροεπενδυτές και εν συνεχεία ο ίδιος προβαίνει σε αγορές.

Μία ακόμη κίνηση εντυπωσιασμού, αποτελεί η πρόσδωση θετικού τόνου σε μια μετοχή. Αυτό επιτυγχάνεται με τη διοχέτευση μέσω του τύπου

κάποιου "στόρου" (απατηλές προσδοκίες). Έτσι αρχίζει η άνοδος της μετοχής, άνοδος η οποία τροφοδοτείται με νέες ανύπαρκτες ειδήσεις, όπως ενδεχόμενη συγχώνευση κ.τ.λ. Μπαίνουν λοιπόν νέοι επενδυτές στο χρεόγραφο, ενώ οι παλιοί (ήδη κάτοχοι της μετοχής) σπεκουλαδόροι και εμπνευστές του σχεδίου πουλούν τα χαρτιά τους, ("ξεφορτώνουν").

Απότοκος του όλου επαίσχυντου σχεδίου, είναι ότι κάποια στιγμή η τιμή της μετοχής καταβαραθρώνεται και μένει στα χέρια των ανυποψίαστων μικροεπενδυτών.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ ΟΡΟΛΟΓΟΓΙΑ

ΑΕΡΑΣ: Η πραγματοποίηση συναλλαγών χωρίς ανάλογη πιστωτική κάλυψη.

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ: Η συμπερίληψη από ειδικούς ξένους επενδυτικούς οίκους μιας χρηματιστηριακής αγοράς στον κατάλογο των ώριμων αγορών, με μετάταξή της από τον κατάλογο των "αναδυόμενων" αγορών.

ΑΝΑΔΟΧΟΣ: Τράπεζες ή ΑΧΕ, που προβαίνουν σε αγορά και διάθεση στο επενδυτικό κοινό για ίδιο λογαριασμό των νέων εκδόσεων τίτλων των εταιριών.

ΑΝΑΚΑΜΨΗ: Σταθεροποίηση και άνοδος των τιμών των μετοχών, μετά από μία περίοδο κάμψης των τιμών τους.

ΑΝΤΙΚΡΙΣΤΗΣ: Έκτακτο μέλος του ΧΑΑ. Παρέχει τις υπηρεσίες του μόνο ως τακτικό μέλος (χρηματιστή ή ΑΧΕ) και απαγορεύεται να διενεργεί χρηματιστηριακές συναλλαγές για λογαριασμό του.

ΑΞΙΑ ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ: Η αναγραφόμενη στο σώμα του τίτλου την οποία εγγυάται ο εκδότης του. Ονομάζεται και "άρτιο" ή στο "άρτιο".

ΑΞΙΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗ: Η τρέχουσα τιμή ενός τίτλου στην αγορά.

ΑΠΟΔΟΣΗ ΧΡΕΟΓΡΑΦΟΥ: Η ωφέλεια που ένα χρεόγραφο προσφέρει στον κάτοχό του, με την αύξηση της τιμής του και με τον τόκο ή το μέρισμα που έδωσε.

ΑΠΟΔΟΤΙΚΟ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ: Αυτό το οποίο υπερέχει σε απόδοση από κάθε άλλο με τον ίδιο κίνδυνο και ταυτόχρονα έχει μικρότερο κίνδυνο από κάθε άλλο με την ίδια απόδοση.

ΑΠΟΘΕΤΗΡΙΟ ΤΙΤΛΩΝ: Φορέας φύλαξης των μετοχικών τίτλων και καταχώρησης των χρηματιστηριακών συναλλαγών των αποϋλοποιημένων τίτλων.

ΑΠΟΚΟΠΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ: Χωριστή διαπραγμάτευση της μετοχής χωρίς δικαίωμα που παρέχεται στους παλιούς μετόχους με την απόφαση για αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου.

ΑΡΜΠΙΤΡΑΖ: Ιδιάζουσα συναλλαγή με ταυτόχρονη αγορά τίτλων σε κάποιο Χρηματιστήριο και πώλησή τους σε άλλο Χρηματιστήριο και με κέρδος τη διαφορά τιμών μεταξύ των δύο Χρηματιστηρίων.

ΑΡΤΙΟ: Η ονομαστική αξία ενός χρεογράφου. Αν η χρηματιστηριακή αξία διαμορφώνεται σε υψηλότερο επίπεδο λέγεται "υπέρ το άρτιο", αν είναι ίση "στο άρτιο" και αν είναι χαμηλότερη "υπό το άρτιο".

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ: Αριθμοδείκτης που δείχνει το επίπεδο των τιμών των εισηγμένων μετοχών στο ΧΑΑ σε δεδομένη χρονική στιγμή ή στιγμή σε σχέση με εκείνο που αποτελεί τη βάση του δείκτη. Διακρίνουμε το Γ.Δ. τιμών και ειδικούς ή κλαδικούς δείκτες.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΕΣ ΑΓΟΡΑΣ: Άτομα που διενεργούν αγοροπωλησίες χρηματιστηριακών τίτλων για ίδιο λογαριασμό και πραγματοποιούν κέρδη από τη διαφορά των τιμών αγοράς και πώλησης.

ΔΙΑΣΠΟΡΑ: Κατοχή των μετοχικών τίτλων μιας εταιρίας από μεγάλο αριθμό επενδυτών.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΤΙΜΗΣΗΣ: Σε περίπτωση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με έκδοση νέων μετοχών, υπάρχει δικαίωμα προτίμησης των παλιών μετόχων, σε προκαθορισμένη σχέση παλιές προς νέες μετοχές.

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ: Διακανονισμός των πράξεων μεταξύ χρηματιστών ή ΑΧΕ, από τις αγορές και πωλήσεις που πραγματοποίησαν με εντολές των πελατών τους ή για ίδιο λογαριασμό.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ: Οι πόροι που διαθέτει μία επιχείρηση και οι απαιτήσεις της, δηλαδή το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων βάσει των οποίων λειτουργεί.

ΕΝΤΟΛΗ: Η συγκεκριμένη δήλωση ενός επενδυτή σε ένα τακτικό μέλος του ΧΑΑ για αγορά ή πώληση τίτλων.

ΕΠΕΝΔΥΣΗ: Η δέσμευση ενός χρηματικού ποσού σε ένα ή περισσότερα χρηματιστηριακά στοιχεία με πρόθεση διακράτησής τους στη μορφή αυτή για ορισμένο χρονικό διάστημα.

ΕΠΙΤΟΚΙΟ: Η αμοιβή για το δανεισμό μιας νομισματικής μονάδας για διάρκεια ενός έτους ως ποσοστό επί τοις εκατό.

ΙΔΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρίας και το σύνολο των αποθεματικών της.

ΚΑΘΑΡΗ ΘΕΣΗ: Διαφορά μεταξύ του Ενεργητικού και του Παθητικού που αποκαλύπτει το σύνολο του χρέους μιας εταιρίας.

ΚΛΕΙΔΩΜΑ: Όταν δεν υπάρχουν αγοραστές στο κατώτερο όριο και πωλητές στο ανώτατο.

ΚΡΑΧ: Απότομη και παρατεταμένη πτώση των τιμών των χρεογράφων με ευρύτερες επιπτώσεις στον πραγματικό τομέα της οικονομίας.

ΛΙΜΙΤ ΑΠ / ΛΙΜΙΤ ΝΤΑΟΥΝ: Το ανώτατο και κατώτατο όριο διακύμανσης των τιμών των μετοχών ($\pm 12\%$).

ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ: Προκύπτει από τον Ισολογισμό, αν διαιρέσουμε τα ίδια κεφάλαια (μετοχικό κεφ. + αποθεματικό) με το συνολικό αριθμό των μετοχών της.

ΟΨΙΟΝ (ΟΡΤΙΟΝ): Δικαίωμα πραγματοποίησης ή όχι μελλοντικής αγοράς ή πώλησης σε συμφωνημένη τιμή, κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου ή κατά τη λήξη της .

ΠΑΘΗΤΙΚΟ: Το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρίας.

ΠΑΚΕΤΟ: Συναλλαγές τουλάχιστον 200 εκ. δρχ. με έναν αγοραστή ή πωλητή.

ΠΑΠΑΓΑΛΑΚΙΑ: Οι διαδίδοντες ανυπόστατες φήμες, επί αμοιβή ή για ίδιον όφελος, με σκοπό τον επηρεασμό άπειρων επενδυτών.

ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ: Η αξία που εκτιμάται με την αναγωγή των αναμενόμενων ταμειακών ροών από μία επένδυση μέσω προεξόφλησης αυτών με το κατάλληλο επιτόκιο.

ΠΙΝΑΚΙΔΙΟ: Έντυπο που αναγράφει το είδος της συναλλαγής την ποσότητα των τίτλων που έχουν ανταλλαγή, την τιμή κατά μονάδα και το συνολικό τίμημα.

ΠΛΑΦΟΝ: Το ανώτατο όριο της τιμής μιας μετοχής.

ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ: Η τάση για συνεχή άνοδο του γενικού επιπέδου των τιμών.

ΠΡΑΞΕΙΣ: Αγοροπωλησίες τίτλων.

PREMIUM: Οι διαφορές τιμής που μπορούν να επιτευχθούν στην αγορά σε σχέση με τον κίνδυνο ενός τίτλου.

ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ: Η αμοιβή του χρηματιστή για τη μεσολάβηση στην εκτέλεση των εντολών (1% ως 1.000.000).

ΣΠΛΙΤ: Η κατάτμηση μιας μετοχής ΑΕ σε έναν αριθμό μετοχών, όταν η τιμή της εν λόγω μετοχή φτάνει σε ένα ύψος που δυσκολεύονται οι συναλλαγές της.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΕΠΙ ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ: Παράδοση και παραλαβή τίτλων την επόμενη 2η ή 17η ημέρα του κάθε μήνα, ανάλογα αν η συναλλαγή έγινε στο 2ο 15θήμερο του προηγούμενου μήνα ή στο 1ο 15θήμερο του τρέχοντος μήνα.

ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΤΡΗΤΟΙΣ: Αγοροπωλησίες τίτλων με εκκαθάριση και καταβολή του τιμήματος εντός δύο εργάσιμων ημερών.

ΣΥΝΕΓΓΥΗΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Παρέχει εγγύηση αποζημίωσης των επενδυτών από αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεων ΑΧΕ προς τους πελάτες τους.

ΦΟΥΣΚΕΣ: Μετοχές των οποίων η υψηλή τιμή δεν δικαιολογείται από τις προοπτικές και τα δεδομένα των εταιριών που τις έχουν εκδώσει.

ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟ: Το σύνολο των τίτλων με ποικίλη σύνθεση που σε ορισμένο χρονικό σημείο έχει στη διάθεσή του φυσικό ή νομικό πρόσωπο.

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΣ: Τακτικό μέλος του ΧΑΑ. Διορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς, εφόσον πληροί τα απαιτούμενα προσόντα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Τις πταίει λοιπόν για την χρηματιστηριακή απαξίωση που βιώνουμε στην παρούσα εποχή;

Όπως προαναφέρθηκε πληθώρα παραγόντων συνετέλεσε σ' αυτή (επιχειρηματικές, πολιτικές σκοπιμότητες) ενώ πρωτεύοντα ρόλο διαδραμάτισε η ανεπάρκεια επενδυτικής παιδείας, δηλαδή η αμάθεια των κανόνων της Αγοράς καθώς και άγνοια του εαυτού μας.

Η υστέρηση αυτογνωσίας, συνίσταται στη μη συνειδητοποίηση των δυνατοτήτων, ικανοτήτων και ορίων μας. Συνακόλουθα στην έλλειψη ευθυκρισίας και οξυδέρκειας, καθώς και στην αδυναμία ερμηνείας της περιρρέουσας ατμόσφαιρας, αλλά και των ενεργειών μας.

Ο Έκο αναφέρει "μη συγχέεις το υπάρχον στη σκέψη με το υπαρκτό στην πραγματικότητα". Ο μέσος άνθρωπος και επί του προκειμένου ο μέσος επενδυτής δεν κατανόησε αυτή την ειδοποιό διαφορά. Συγκέρασε τις έννοιες της βούλησης και της αντικειμενικότητας, πίστεψε ότι δύναται να αποκομίσει υπέρογκα κέρδη, υπερεκτίμησε τις ικανότητές του, πλανήθηκε και αλλοτριώθηκε.

Παρέβλεψε ότι βούληση δεν συνεπάγεται και επίτευξη και κυρίως όταν δεν γνωρίζεις τους ενδεδειγμένους τρόπους δράσης. Εβρισκόμενος εν αγνοία των κανόνων και μηχανισμών της Αγοράς και κυρίως μη συνειδητοποιώντας αυτή του την άγνοια οδηγήθηκε στην αποτελμάτωση.

Το ζητούμενο ωστόσο είναι να αμβλυνθούν οι χρηματιστηριακές διακυμάνσεις και να αναστραφεί το παρόν αρνητικό κλίμα. Τούτο μπορεί να επιτευχθεί με την χρηματιστηριακή παιδεία. Να μάθει δηλαδή ο επενδυτής τους μηχανισμούς και τον τρόπο που λειτουργεί το Χρηματιστήριο και εφεξής να δραστηριοποιείται ορθολογιστικά σ' αυτό.

Εξάλλου μακροπρόθεσμα οι προοπτικές της ελληνικής κεφαλαιαγοράς εκκολάπτονται ευοίωνες αν αναλογιστούμε α) την ένταξή μας στην ΟΝΕ, γεγονός που μεταξύ άλλων συνεπάγεται συναλλαγματική σταθερότητα, β) την αναμενόμενη αναβάθμιση του ΧΑΑ στις ώριμες αγορές το Μάρτιο του 2001 με συνακόλουθο την εισροή κεφαλαίων, γ) την σταδιακή μείωση των επιτοκίων, που θα στρέψουν τους επενδυτές στο Χρηματιστήριο, δ) την πτώση ή σταθερή πορεία του πληθωρισμού, ε) τη λήψη του Γ' ΚΠΣ, το οποίο θα δώσει ώθηση σε νέα έργα και επενδύσεις και στ) την ανάληψη της Ολυμπιάδας του 2004.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΚΑΡΑΠΙΣΤΟΛΗΣ Δ., Διαχείριση Χαρτοφυλακίου
Εκδόσεις Έλλην, 1994.
- ΚΑΡΔΑΚΑΡΗΣ Κ., Τεχνική των Συναλλαγών
Εκδόσεις Έλλην, 1997.
- ΜΑΘΙΟΠΟΥΛΟΣ Χ.Π., Μικρό Εγχειρίδιο του Επενδυτή
Εκδόσεις Εστία, Αθήνα, 1996.
- ΜΑΛΙΝΔΡΕΤΟΥ Β.Π., Χρηματιστήριο
Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα, 2000.
- ΠΑΝΑΓΟΣ Γ., Χρηματιστήριο - Τράπεζες - Κεφαλαιαγορές
Εκδόσεις Παρατηρητής.
- ΧΟΛΕΒΑΣ Γ., Τι πρέπει να γνωρίζουμε για το Χρηματιστήριο
Εκδόσεις Interbook, Αθήνα, 1995.